

Sygn. akt VU 5181/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant Ewelina Hrynczyszyn

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie sprawy z wniosku T. S.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Ł. (...)a w T.

o ustalenie istnienia ubezpieczenia społecznego rolników

na skutek odwołania T. S.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Ł. (...)a w T.

z dnia 12 maja 2014r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 5181/14

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 12 maja 2014 roku, wydaną z upoważnienia Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdzono ustanie ubezpieczenia społecznego rolników T. S. w okresie od dnia 1 stycznia 2006 roku do 30 marca 2006 roku oraz od dnia 1 lipca 2006 roku do dnia 31 maja 2013 roku.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż w okresie od 3 grudnia 2005 roku do 30 marca 2006 roku T. S. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w ZUS z tytułu wykonywania umowy zlecenia, o którym to fakcie nie poinformował placówki KRUS. Powyższe spowodowało, że rozpoczynając prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia 1 lipca 2006 roku T. S. nie legitymuje się nieprzerwanym 3 letnim okresem obowiązkowego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników bezpośrednio przed rozpoczęciem pozarolniczej działalności gospodarczej, zatem w okresach wskazanych w decyzji, nie spełnia warunków do obowiązkowego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników.

W dniu 10 czerwca 2014 roku T. S. wniósł odwołanie od ww. decyzji zaskarżając ją w całości i wnosząc o jej zmianę. Skarżący podniósł, iż nigdy nie pracował na umowę zlecenie, zawsze to były umowy o pracę i po ustaniu ostatniego zatrudnienia, które trwało od 18 grudnia 2000 roku do 14 lipca 2001 roku, nieprzerwanie podlegał ubezpieczeniu w KRUS.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Na rozprawie w dniu 11 grudnia 2014 roku pełnomocnik wnioskodawcy popierał wniesione odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

T. S. prowadzi gospodarstwo rolne o powierzchni 1,19 ha fiz., co przeliczeniowo stanowi 1,96 ha.

(okoliczność bezsporna)

T. S. rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu podlegał w okresach od dnia 20 stycznia 2000 roku do 31 marca 2000 roku, od 11 sierpnia 2000 roku do dnia 1 stycznia 2001 roku oraz od dnia 15 lipca 2001 roku.

Pomiędzy tymi okresami T. S. podejmował zatrudnienie poza rolnictwem:

- w okresie od 1 czerwca 1999 roku do 19 stycznia 2000 roku był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w spółce cywilnej (...)z siedzibą w B. na stanowisku pracownika budowlanego,

- w okresie od 11 lutego 2000 roku do 11 sierpnia 2000 roku zarejestrowany był w Powiatowym urzędzie Pracy w P.z prawem z do zasiłku,

- w okresie od 18 grudnia 2000 roku do 14 lipca 2001 roku był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (...) w P.. na stanowisku pracownika budowlanego (dowód: decyzja z dnia 13 sierpnia 2001 roku k. 22 akt KRUS, decyzje z dnia 22 lutego 2000 roku k. 6 akt KRUS, decyzja z dnia 9 marca 2000 roku k. 9 akt KRUS, decyzja z dnia 24 października 2000 roku k. 12 akt KRUS, decyzja z dnia 31 stycznia 2001 roku k. 17 akt KRUS, odpowiedź na odwołanie k. 3-4 akt sprawy, świadectwo pracy z dnia 14 lipca 2001 roku k. 21 akt KRUS, świadectwo pracy z dnia 19 stycznia 2000 roku k. 5 akt KRUS, informacje z powiatowego urzędu pracy k. 8, 10 akt KRUS).

T. S. o podejmowanym zatrudnieniu informował KRUS.

(okoliczność bezsporna)

W dniu 1 lipca 2006 roku T. S. rozpoczął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej pod nazwą (...) Usługi Budowlano- (...) w M..

(dowód: zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej k. 40 akt KRUS)

Na mocy decyzji z dnia 22 czerwca 2006 roku T. S. po złożeniu oświadczenia o wyborze ubezpieczenia od dnia 1 lipca 2006 roku został objęty ubezpieczeniem społecznym rolników jako rolnik prowadzący jednocześnie pozarolniczą działalność gospodarczą.

(dowód: decyzja z dnia 22 czerwca 2006 roku k. 41-42 akt KRUS)

W okresie od 3 grudnia 2005 roku do 30 marca 2006 roku T. S. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu wykonywania umowy zlecenia. Z tytułu zawartej umowy został zgłoszony przez płatnika składek firmę (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Płatnik składek złożył za ubezpieczonego imienne raporty miesięczne ZUS RCA za miesiące od grudnia 2005 roku do kwietnia 2006 rok (dowód: pismo ZUS z dnia 2 stycznia 2015 roku k. 18 akt, zgłoszenie ZUS ZUA k. 19 akt , wniosek o udostępnienie danych k. 26 akt KRUS).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

odwołanie nie jest uzasadnione.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest ustalenie uprawnień wnioskodawcy do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników T. S. w okresie od dnia

1 stycznia 2006 roku do 30 marca 2006 roku oraz od dnia 1 lipca 2006 roku do dnia 31 maja 2013 roku. Organ rentowy stanął bowiem na stanowisku, że ubezpieczenie społeczne rolników T. S. ustało, bowiem od dnia 3 grudnia 2005 roku do dnia 30 marca 2006 roku ubezpieczony wykonywał pracę na podstawie umowy zlecenia.

Stanowisko organu rentowego w okolicznościach przedmiotowej sprawy jest słuszne.

Na wstępie podkreślić należy, że w sprawie, w której wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego, przedmiot oraz zakres rozpoznania i orzeczenie sądu pracy i ubezpieczeń społecznych wyznacza treść tej decyzji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNP 2000/15/601). Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 ze zm. zwaną dalej ustawą systemową), który stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej "zleceniobiorcami", oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4.

Ponadto w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej wskazano, iż za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy systemowej obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Na podstawie art. 13 pkt 2 tej ustawy obowiązek ubezpieczenia powstaje z dniem oznaczonym w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Z akt sprawy wynika, że decyzją z dnia 12 maja 2014 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził ustanie dla wnioskodawcy ubezpieczenia społecznego rolników w okresie od 1 stycznia 2006 r. do 30 marca 2006 roku i od dnia 1 lipca 2006 roku do 31 maja 2013 roku.

Należy mieć na względzie, że zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem Sądu Najwyższego decyzja organu rentowego o objęciu rolniczym tytułem ubezpieczenia ma charakter deklaratoryjny, czyli potwierdzający ubezpieczenie powstające z mocy prawa po spełnieniu określonych warunków i dlatego organ ten ma prawo wydać decyzję korygującą z mocą wsteczną (ex tunc) uprzednio ustalony bezpodstawnie tytuł ubezpieczenia. Ta nowa decyzja wydana została nie dlatego, że nastąpiła zmiana w stanie faktycznym lub prawnym, ale dlatego, że ujawnione zostały istotne okoliczności istniejące przed wydaniem wcześniejszej decyzji, które od początku stanowiły przeszkodę do objęcia wnioskodawcy rolniczym tytułem ubezpieczenia społecznego (tak Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia: 9 czerwca 2008 r., II UK 312/07, OSNP 2009/21-22/294, 11 marca 2008 r., I UK 256/07, OSNP 2009/11-12/159; 19 września 2007 r., III UK 39/07, OSNP 2008/21-22/330; wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 24 stycznia 2013 r., III AUa 1041/12, LEX nr 1281011).

Za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2005 r., II UK 295/04 (OSNP 2006 nr 7-8, poz. 118), należy przypomnieć, że zasady podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników określają przepisy ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (art. 1), natomiast decyzje w sprawach "podlegania ubezpieczeniu oraz ustania ubezpieczenia" wydaje z urzędu lub na wniosek Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (art. 36 ust. 1 pkt 1 i art. 36 ust. 2 w związku z art. 2 ust. 2 oraz art. 3 tej ustawy). Decyzje takie (jak wszystkie wydawane przez organy rentowe) mają przy tym charakter rozstrzygnięć deklaratoryjnych i są wydawane dla stwierdzenia w konkretnej sytuacji faktycznej, że albo osoba, która dotychczas nie była objęta tym ubezpieczeniem, spełniła określone ustawą wymagania prawne, które uzasadniają "objęcie" jej tym ubezpieczeniem (decyzja o podleganiu temu ubezpieczeniu), albo osoba dotychczas objęta tym ubezpieczeniem, przestała spełniać określone ustawą wymagania

prawne, uzasadniające "objęcie" jej tym ubezpieczeniem, co prowadzi do ustania podlegania temu ubezpieczeniu. Oznacza to, że decyzja w sprawie stwierdzenia "ustania ubezpieczenia" nie musi być wydawana w wyniku wznowienia postępowania w sprawie zakończonej uprzednio wydaniem ostatecznej decyzji o "podleganiu ubezpieczeniu", jeżeli nie ma ona na celu ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia tej samej sprawy, a jest wydawana w wyniku wszczęcia nowego postępowania, w którym organ rentowy stwierdza, że osoba podlegająca dotychczas ubezpieczeniu następnie przestała spełniać wymagania ustawowe konieczne dla dalszego objęcia jej tym ubezpieczeniem, to zaś następuje, wobec treści art. 3a ust. 1 ustawy, z końcem kwartału, w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie temu ubezpieczeniu. Zasady te jednak dotyczą sytuacji, gdy po prawidłowym objęciu ubezpieczeniem rolniczym zaszły okoliczności wyłączające z tego ubezpieczenia.

Ponadto wskazać należy, że Sąd Najwyższego w uzasadnieniu wyroku z dnia 16 października 2008 r., III UK 47/08 OSNP 2010/5-6/80 wskazał, że rolnik objęty innym ubezpieczeniem społecznym przestaje podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy, niezależnie od tego, że wcześniej spełniał przewidziane w art. 5a ustawy warunki do pozostania w tym ubezpieczeniu i ubezpieczenie to kontynuował. Wykluczenie możliwości "powrotu" do ubezpieczenia rolniczego rolnika, który po podjęciu działalności gospodarczej i w trakcie kontynuacji ubezpieczenia rolniczego został objęty innym ubezpieczeniem społecznym wynika z brzmienia art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Powołany przepis posługuje się sformułowaniem "podlega nadal temu ubezpieczeniu", które nie oznacza nic innego jak nieprzerwaną kontynuację ubezpieczenia rolniczego. Ponowne włączenie do tego ubezpieczenia rolnika, który z niego "wyszedł" w związku z podleganiem innemu ubezpieczeniu społecznemu, nie zostało przez ustawodawcę przewidziane bez ponownego spełnienia warunków określonych w art. 5a ustawy (por. także uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2006 r., III UK 46/06, OSNP 2007 nr 15-16, poz. 233). W rezultacie, po odpadnięciu tytułu podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu w związku z wykonywaniem pracy na podstawie umowy zlecenia, rolnik prowadzący jednocześnie pozarolniczą działalność gospodarczą podlega ubezpieczeniu społecznemu z tytułu tej działalności na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 ustawy systemowej, co powoduje wykluczenie podlegania przez niego ubezpieczeniu rolniczemu stosownie do art. 7 ust. 1 in fine oraz art. 16 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W świetle powyższe wskazać należy, że decyzja Prezesa KRUS ma charakter deklaratoryjny, ale ujawnione zostały istotne okoliczności istniejące przed wydaniem wcześniejszej decyzji, które od początku stanowiły przeszkodę do objęcia wnioskodawcy rolniczym tytułem ubezpieczenia społecznego.

Art. 5a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1403 ze zm) w brzmieniu obowiązującym od dnia 24 sierpnia 2006 roku stanowił, że rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, jeżeli spełnia jednocześnie następujące warunki:

- 1) złoży w Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności,
- 2) jednocześnie nadal prowadzi działalność rolniczą lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, lub w dziale specjalnym,
- 3) nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym,
- 4) nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych,
- 5) kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza kwoty 2.528 zł.

W rozpatrywanej sprawie, jak wynika z akt, organ rentowy ustalił, że wnioskodawca zataił fakt, że poza wykonywaniem pracy rolniczej w okresie od dnia 3 grudnia 2005 roku do 30 marca 2006 roku, obowiązywała go umowa zlecenia. Z tytułu podpisanej umowy zlecenia, został zgłoszony przez płatnika składek do ubezpieczeń społecznych. Należne składki zostały za niego odprowadzone. Rolniczy organ rentowy informacje o tym powziął dopiero na podatnie pisma z dnia 10 kwietnia 2014 roku i na tej podstawie dokonał bieżącej weryfikacji okresów podlegania przez T. S. ubezpieczeniu społecznemu rolników.

W tak przedstawionym stanie faktycznym stanowisko KRUS o wyłączeniu wnioskodawcy z ubezpieczenia społecznego rolników w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji, jest słuszne. Wnioskodawca, podlegając ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zawartej umowy zlecenia nie spełniał przesłanek do objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników z mocy ustawy, a wydanie decyzji o objęciu go tym tytułem ubezpieczenia było dotknięte od początku wadą prawną wywołaną faktem zatajenia podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu. Oznacza to, że rolniczy organ rentowy, który ujawnił fakt podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu, a następnie brak trzyletniego nieprzerwanego ubezpieczenia rolniczego, był władny wydać decyzję korygującą z mocą wsteczną wcześniej ustalony bezpodstawnie tytuł rolniczego ubezpieczenia społecznego.

Decyzja z dnia 12 maja 2014 roku jest w istocie rzeczy deklaratoryjną decyzją stwierdzającą nie tyle ustanie, co nie podleganie z mocą wsteczną rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu, bo została oparta na ustaleniu, że wnioskodawca zataił fakt podlegania innemu tytułowi ubezpieczenia społecznego i z tego względu nie spełniał ustawowych warunków podlegania rolniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego (art. 5a, art. 7 ust. 1, art. 16 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, a także art. 83a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 52 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników). Ta nowa decyzja wydana została nie dlatego, że nastąpiła zmiana w stanie faktycznym lub prawnym, ale dlatego, że ujawnione zostały istotne okoliczności istniejące przed wydaniem wcześniejszej decyzji, które od początku stanowiły przeszkodę do objęcia wnioskodawcy rolniczym tytułem ubezpieczenia społecznego (tak też w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2008 r., I UK 256/07, niepublikowany).

Na prawidłowość wydanej decyzji nie wpływu podnoszona przez skarżącego okoliczność, że w rzeczywistości to nie on zawarł przedmiotową umowę zlecenia, ale jego matka J. S. i to ona na jej podstawie świadczyła pracę. Ta okoliczność może mieć jedynie znaczenia dla postępowania przez Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, w którym to postępowaniu wnioskodawca winien wnieść o wyłączenie go z ubezpieczenia z tytułu zawartej umowy, czego do dnia zakończenia przedmiotowego postępowania nie uczynił (protokół rozprawy z dnia 19 stycznia 2015 roku k-22v.). Natomiast dla niniejszego postępowania, gdzie decyzja KRUS ma charakter wtórny, ta okoliczność nie może mieć znaczenia.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, oddalił odwołanie, jako nieuzasadnione na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.